

Minnesanteckningar från LAG-möte 210311

Deltagare: Michael Cornell (ordförande), Jan Sidenvall (ordinarie), Jesper Pettersson (ordinarie), Jonny Ståhl (ordinarie), Malin Setzer (ordinarie), Eivor Folkesson (ordinarie, Inger Trodell Dahl (vice ordförande), Sussi Stridh (suppleant), Hanna Eriksson (suppleant), Adam Johansson (verksamhetsledare)

1. SWOT

Utkast SWOT

Styrkor <ul style="list-style-type: none">• God kompetens och mycket kunskap• Upparbetad samverkan och brett kontaktnät (miljö- och fiskefrågor)• Påbörjad samverkan besöksnäring och hamnutveckling	Svagheter <ul style="list-style-type: none">• Ej fullskaligt upparbetat nätverk mellan land och vatten• Svag samverkan inom besöksnäring och regional utveckling/landsbygdsutveckling• Stödmöjligheter för utveckling i och kring Vättern är anonymt och projektmedel är spridda på många olika parter
Möjligheter <ul style="list-style-type: none">• Unik miljö och sjö i ett unikt vackert område• Vättern fascinerar och engagerar• Stor samverkanspotential lokalt mellan land och vatten (lokalproducerat, upplevelse-, natur- och fisketurism)• Ökad avsättning för lokalt förädlade produkter och tjänster	Hot <ul style="list-style-type: none">• Miljöhot: Klimatförändringar, miljögifter och främmande arter• Samverkan försvåras av att sjön delas av flera kommuner, Länsstyrelser, regioner och <u>leaderområden</u>.• Att regioner och regionala besöksnäringorganisationer prioriterar andra områden inom sina regioner (där Vättern bara är en liten del) högre• Vättern är en självklarhet: få folk att se Vättern i ett utifrånperspektiv – dess <u>unikhet</u> och de potentialer som Vätterns ekosystemtjänster erbjuder

Synpunkter på SWOT-utkast (Vättern i fokus)

- Vättern är en otrolig dricksvattentäkt (friskt vatten) i en värld som hotas av klimatförändringar och brist på vatten. Kanske även ett hot?
- Svaghet: Ej fullskaligt upparbetat nätverk mellan land och vatten: Vad menas? Detta gäller inte minst inom besöksnäring. Menas det inom kommunen eller på en större skala? Kan vara på olika nivåer, både lokalt och regionalt, men även enskilda näringsidkare. Punkt 1 och 2 nästan samma sak, punkt 2 är bättre än 1.
- Möjligheter: Vättern är välbesökt på sjösidan genom Göta kanal och annat friluftsliv. Stort antal besökare. Vättern även välbesökt på vintern. Är det möjlighet eller styrka?
- Möjligheter: Landsbygdsutveckling - få hela Sverige att leva!
- Vätterns stränder, rasbranter och grottor, Vätterns tillflöden, badmöjligheter.
- Möjligheter: Livsmedelsförsörjning/beredskap. Möjlighet till ökat uttag av fisk.
- Möjligheter: Arbetstillfällen.
- Ekoparker i Tiveden som föreslås utvecklas till Nationalparker. Även Vättern lyfts i detta sammanhang och kan komma att leda till ökade besök i Norra Vättern. Hela Vättern är Natura 2000-område. Närheten till Tiveden och Norra Vätterns skärgård (Sveriges hemligaste skärgård).
- Hot: Vättern är en självklarhet som tas för givet av de närboende. Formulera om den något. Ta även upp det som en möjlighet för att lyfta Vättern för närboende.
- Kvartärgeologi: Landhöjningen i norr högre än i söder. Vattennivån i Jönköping höjs med 1,7 mm/år. Större risker för erosion och översvämning i Jönköping med nordliga vindar. Dämningseffekter Motala Ström. Vilken nivå ska Vättern hålla (tappning). Skred vid

Vätterbranterna och Visingsö. Summeras till vattennivån. Kraftintressen i Motala ström hotas av Vättern som dricksvattentäkt.

- Läget: styrka och möjlighet - närhet till storstäderna Stockholm och Göteborg och för turisterna söderifrån.
- Hot: Summera ihop samverkan mellan kommuner mm, samt att regioner m.fl. tittar åt andra håll.
- Hot: Reningsverkens utsläpp, med tanke på ökade befolkningstillväxt.
- Möjligheter: Möjligheten att plocka ut energi ur sjön i och med varmare vatten.
- Grundvattenreserver - en av de största i området.
- God organisationsgrad inom fisket. Båtklubbar, seglingsällskap, m.m. Styrka och en god möjlighet för utveckling! Många föreningar! Många föreningar kan dock utvecklas för att bli modernare.
- Information: att möta dagens utmaningar och önskemål vad gäller information. Kommer att bli ett mycket viktigt område framöver.
- Vättern som besöksmål - olika trender som verkar i våran riktning. Hemester, utevistelse m.m.
- Hållbar besöksnäring. Tänk hållbarhet överlag i hela arbetet. Hållbart nyttjande
- Hälsoaspekter borde finnas med
- Värme och vattenbruk

2. Strategin

Fisk och fiske – nuvarande strategi och behov framöver

Fiskevård och miljöövervakning

Insatsområde: "Fiskevård och miljöövervakning"

Mål

- Ökad kunskap om ekosystemet
- Ökad effektivitet och kunskap inom fiskevård och fiskeförvaltning
- Återställning av reproduktionsområden, uppväxtområden och vandringmöjligheter för vattenlevande organismer i Vättern
- Förhindra spridning och etablering av nya främmande arter och sjukdomar
- Förvaltningen av fisk och fiske i Vättern är adaptiv och ekosystembaserad
- Ökad kunskaper om miljögifter i fisk och föroreningskällor
- Miljögifter i fisk begränsar inte humankonsumtion
- Förbättrad regelförståelse och regelefterlevnad inom fisket
- Minskning av oönskade fångster i fisket

Prioriterade insatser

- Beståndsförvaltning
- Fiskevård
- Kunskapsinhämtning
- Miljöanpassning

Lokalt ledd utveckling i kommunerna
Jonköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödeshög

www.vattern.org

Fiskevård = ett område där det finns många andra resurser.

Fokusera på att peka ut vad som ska stöttas via Leader och vad som kommer att stöttas via fonderna eller andra medel.

Heltäckande och bra. Oavsett hur stödresurser ser ut så är det viktigt att punkterna finns med för att belysa området ordentligt.

Sammanfattningsvis: Även ha med sådant som är viktigt för Vättern men som nödvändigtvis inte kan få stöd av Leader Vättern.

Insatsområde: "Näringslivsutveckling"

Mål

- Vätterns identitet som destination för fisk- och fiskerelaterade upplevelser och aktiviteter ska stärkas
- Ökad hållbarhet och resurseffektivitet inom fiskerelaterad näring
- Utveckling och ökad kvalitet och mervärde av produkter och tjänster inom fiskerelaterad näring
- Skapa och bevara arbetstillfällen inom fiskerelaterad näring
- Fler besökare ska nyttja fisk och fiskerelaterade näringar
- Skapa fler företag inom fiskerelaterad näring
- Skapa diversifiering inom fisk- och fiskerelaterad näring
- Förutsättningar ska skapas för att resultatet av projekt inom fisk- och fiskerelaterade näringar ska etableras och fortsätta i egen regi
- Ökad jämställdhet, jämlikhet och mångfald inom fisk- och fiskerelaterade näringar
- Identifiera det socioekonomiska värdet av fisk och fiske
- Ökad innovation och miljöanpassning av vattenbruket

Prioriterade insatser

- Bevara och skapa arbetstillfällen
- Öka konkurrenskraft och resurseffektivitet
- Diversifiering
- Synergieffekter med andra näringar
- Stärka Vättern som destination.

Från vatten till bord --> jobba vidare med att lokalt äta fisk runt sjön.

Flytta målsättning "Möjlighet att köpa och äta Vätterfisk" från Insatsområde Tillgänglighet hit istället.

Båtlivets näringslivsutveckling - kringverksamhet fiske och båt.

Skapa fler företag inom fiskerelaterad näring och kopplat till båtlivet.

Handlar om att lyfta fram fisk och fiske i ett större sammanhang. Kan återanvändas en del till strategin.

Koppla an till livsmedelsstrategin (=strategiskt). Närproducerade livsmedel.

Information och samverkan:

Insatsområde: "Information och samverkan"

Mål

- Ökat samarbete och samverkan inom fisk- och fiskerelaterade frågor
- Fler ska nås av information om fisk- och fiskerelaterade ämnen och information om Vätterbygden ska inkludera information om fisk och fiske
- Förutsättningar ska skapas för att projekt som syftar till samverkan och tillgängliggörande av information ska etableras och fortsätta i egen regi
- Ökad kompetensutveckling inom fisk- och fiskerelaterade ämnen
- Ökad kompetens hos fisk- och fiskerelaterade entreprenörer
- Förbättrad regelförståelse och regelefterlevnad inom fisket
- Ökad organisering inom fisk- och fiskerelaterade frågor
- Ökad kunskap och förståelse hos allmänheten för fiskerelaterad näring

Prioriterade insatser

- Kunskapshöjning
- Informationsspridning
- Skapa nätverk

Lokalt ledd utveckling i kommunerna
Jonköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödeshög

www.vattem.org

Informera mer allmänt om Vättern än bara fisk och fiske. Slå ihop vissa av målsättningarna. Många är tårta på tårta. Återanvända en del av dessa.

Få med information om hållbarhet och att hålla sjön ren, hållbarhetsaspekten viktig. Allemansrätten. Turism.

Samverkan mellan besöksnäringens olika aktörer.

Skriv mindre myndighetsmässigt om arbetet med regelefterlevnad.

Beskrivning: Få fram att det finns en livsmedelsproduktion i Vättern (yrkesfisket) och att Vättern också är viktig för sportfiske och fisketurism. Det kan lyftas tydligare.

Tillgänglighet

Tas i samband med senare punkt om hamnutveckling.

Besöksnäring

BESÖKSNÄRING

- Utveckla samverkan om besöksnäringen runt Vättern
- Arbeta med Vättern som destination
- Få besökare att stanna längre i området
- Koppla ihop land och vatten
- Hållbar besöksnäring (fiske, minskat slitage på naturområden, nedskräpning, parkering, styra besökare rätt)
- Fånga upp nya trender: Hemester, söka sig utanför städerna
- Paketering och marknadsföring
- Jobba med naturturism/upplevelseturism/matupplevelser
- Dra nytta av Vätterns strategiska läge
- Vätterbygdens historia, sjöfart och fiske, m.m.
- Den unika miljön och geologin

Lokalt ledd utveckling i kommunerna
Jönköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödeshög

www.vattern.org

Hållbarhet = ett paraply

Få med båtlivet, många besökare kommer båtvägen. Göta kanal.

Vättern på vintern, året runt: Skridskor, trollingfiske, besöksnäring året runt.

Nationalparker och de vackra landmiljöerna nära sjön (koppla ihop land och vatten).

Naturturism som t.ex. vandring/cykling vid Omberg. Guidning. Cykelled runt Vättern lyfts i många ÖP.

Campingplatser och ställplatser för husbilar - finns mycket runt sjön! Viktigt att arbeta med

hållbarhet här, möjlighet att sopsortera, information till besökare om vad de ska tänka på när de vistas i naturområden.

Friluftsliv:

FRILUFTSLIV

- Kajakpaddling
- Båtburet friluftsliv
- Dykning
- Skärgårdsområdet
- Underlätta fiske

Båtburet friluftsliv, samla allt båtburet där och exemplifiera med kajak och paddling istället. Lyft segling. Nackdel med körning med vattenskoter, inte minst på platser där det är farligt, samt bidrar till störningar.

Dykning inte så mycket, men viktigt inte minst vid Omberg/Hästholmen/Stora Lund m.fl.

Vinterfriluftsliv, t.ex. skridskor, men finns en del risker kopplat till detta.

Tävlingar kopplat till detta, t.ex. Ironman.

Vandring/cykel, vandringsleder m.m.

Bad

Strandturism, grottor

Skyddade områden

Allemansrätten

Möjliggöra: platser för att idka friluftsliv. Knutpunkter.

Hamnutveckling:

HAMNUTVECKLING

- Upplevelseturism
- Levande hamnar
- Lokalproducerad mat och råvaror, köpa fisk
- Finns det något att göra?
- Hjo – ett gott exempel
- Service till fisket: ramper, parkering, bra angoringsbryggor, isfrihållare, servicehus
- Stärka kopplingen till Göta kanal och få besökare att stanna längre på Vättern
- Samverkan mellan gästhamnarna
- Gästhamnsplatser och god service
- Miljösatsningar (möjlighet att tanka miljöbränsle mm)
- Övernattningsmöjligheter

Insatsområde "Tillgänglighet"

Mål

- Förbättrade faciliteter och infrastrukturer med koppling till fisk och fiske
- Ökad tillgänglighet till produkter och tjänster från fisk- och fiskerelaterade näringar
- Ökad folkhälsa och livskvalitet tack vare fisk och fiske
- Ökad tillgänglighet till fisk- och fiskerelaterade aktiviteter för samtliga samhälls- och åldersgrupper
- Förutsättningar ska skapas för att projekt inom fisk- och fiskerelaterade aktiviteter ska etableras och fortsätta i egen regi

Prioriterade insatser

- Förbättra infrastruktur
- Faciliteter
- Möjlighet att köpa och äta vätterfisk
- Livskvalitet.

Lokalt ledd utveckling i kommunerna
Jönköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödeshög

www.vattem.org

Lekplatser i anslutning till hamnar, parker. Tänk på hela familjen!

Seglarskola för barn.

Små hamnar i södra delarna av Vättern. I t.ex. Huskvarna och Jönköping skulle de behöva vara större. Hamnar som är intressanta ur kulturmiljösynpunkt: Hamnen på Visingsö, Röttle hamn (som förband båttrafiken på Visingsö med fastlandet), Domsand.

Utveckla vad som ingår i Levande hamnar? Hur får man det roligt för barn och bra aktiviteter? Ofta en begränsad yta där mycket ska finnas.

Hamnarna en viktig del av besöksnäringen. Besökare på land ofta viktigare än besökare båtvägen.

STÄRKA SAMVERKAN RUNT SJÖN

- Fler områden än besöksnäringen som kan dra nytta av en stärkt samverkan?
- Landsbygdsutveckling?

Lokalt ledd utveckling i kommunerna
Jönköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödeshög

www.vattem.org

Samverkan runt sjön är superviktig och det behöver finnas med i inledningen av strategin ihop med hållbarhet. Kan vara många områden så som utveckling av hamnar, reningsverk, m.m.

Ursprungsmärkning av produkter: Vättersik, Gränna polkagrisar och Vrångbäckens ost. Viktigt med en gemensam marknadsföring av dessa produkter som har sitt ursprung från Vätterbygden.